

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๖

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ อ้างว่าพรรคสังคมนิยมไทยจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรค ฯ

ข้อเท็จจริง สรุปได้ว่า พรรคสังคมนิยมไทย ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคตามประกาศ นายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๓ มีคณะกรรมการบริหารพรรค ๑๗ คน และได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองให้พิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลงตามที่ประชุมใหญ่ของพรรคว่า ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้มีมติเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค เลือกลงตั้งกรรมการบริหารพรรคการเมืองเพิ่มเติมตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งให้ดำเนินการ และแจ้งว่านายประพนธ์ จันทร์โพธิ์เตี้ย ขอลาออกจากกรรมการบริหารพรรค ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการตรวจสอบแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้เข้าร่วมประชุมตามบัญชีรายชื่อเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ที่พรรคสังคมนิยมไทยแจ้งส่งให้มีจำนวน ๑๒๖ คนนั้น พบว่าชื่อซ้ำ ๓ คน ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมหาสารคามว่า ไม่ได้เข้าประชุม ๕ คน และชื่อของผู้เข้าประชุมไม่เป็นไปตามทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง กล่าวคือ เป็นสมาชิกหลังวันประชุม ๑๐ คน ก่อนวันประชุม ๔๕ คน ระบุบุคคลคนเดียวกันเป็นสมาชิกสองครั้ง ๕ คน และไม่ได้เป็นสมาชิก ๕๐ คน การประชุมจึงไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรค ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ ที่ว่า การประชุมใหญ่วิสามัญหรือวิสามัญต้องประกอบด้วยสมาชิกพรรคมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน การประชุมใหญ่วิสามัญในครั้งดังกล่าวของพรรคสังคมนิยมไทย จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรค ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคได้ตามพระราชบัญญัติ ฯ ดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสังคมนิยมไทย ได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนด ฯ ข้อ ๑๐ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย
พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยโดยนางสาวอรอุมา ช่างยันต์ ผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าพรรค
(ผู้ถูกร้อง) ยื่นคำชี้แจงโดยมิได้ปฏิเสธข้อกล่าวหาตามคำร้อง เพียงแต่กล่าวอ้างว่า ไม่อาจมายื่นคำร้อง
ขอให้เพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคได้ เนื่องจากนายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ได้ชะลอเวลา
ตอบรับหรือปฏิเสธการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการบริหาร ข้อบังคับ และนโยบาย ตามมติที่ประชุมใหญ่
ของพรรค ฯ เป็นการยื่นหรือขยายระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๓๓
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยปราศจากอำนาจที่กฎหมาย
รับรองไว้ โดยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดนัดพิจารณาครั้งแรกตามความในข้อกำหนด ฯ ต่อไปเท่านั้น

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา
ของผู้ถูกร้อง ข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติว่า ในการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕
กรกฎาคม ๒๕๕๔ ของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ผู้ถูกร้อง มีสมาชิกของพรรคเข้าร่วมประชุมนับเป็น
องค์ประชุมได้เพียง ๕๕ คน ไม่ครบหนึ่งร้อยคน ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจ
หน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง
และมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก
เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทน
ก็ได้”

และมาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการ
บริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
ในข้อบังคับพรรคการเมือง...ฯลฯ...” ซึ่งข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖๕ ระบุว่า
“การประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรค ดังต่อไปนี้ (๑) กรรมการบริหารพรรค
(๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น
(๔) ผู้แทนของสาขาพรรคตามข้อ ๖๕ ในกรณีที่มีสาขาพรรค (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการ
บริหารพรรค” และข้อ ๗๐ ระบุว่า “ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๖๕ มาประชุมไม่น้อยกว่า
หนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม การลงมติให้ถือเสียงข้างมากของสมาชิกที่มาประชุม ในกรณีที่มี
เสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมชี้ขาด” การจัดประชุมใหญ่ของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ผู้ถูกร้อง
ไม่ว่าจะเป็นการประชุมสามัญหรือวิสามัญ จึงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน

ข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ ดังกล่าว คือมีสมาชิกพรรคมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน
จึงจะเป็นองค์ประชุม เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า การประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕
กรกฎาคม ๒๕๕๔ มีสมาชิกร่วมประชุมเพียง ๕๔ คน ไม่ครบหนึ่งร้อยคนตามข้อบังคับพรรค
ซึ่งคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคให้เป็น
ไปตามข้อบังคับพรรค ฯ ตามมาตรา ๒๐ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ
เมื่อไม่ดำเนินกิจการของพรรคให้เป็นไปตามข้อบังคับของพรรค ฯ การประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔
เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรค
สังคมนิยมประชาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๓ ทั้งเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ มีเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคได้ ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ซึ่งบัญญัติว่า
“พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้...(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม
มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสองของมาตราเดียวกัน
บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓)
หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อ
นายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้อง
ของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย

นายศักดิ์ เตชาชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ